

cutting through complexity

„Nagyon közelinek tűnik a besorolásra és értékelésre vonatkozó új nyilvános tervezet kiadása – az értékvesztéssel kapcsolatban azonban még sok munka van hátra.”

Andrew Vials,
A KPMG IFRS pénzügyi instrumentumok területének globális vezetője

A pénzügyi instrumentumok IFRS szerinti elszámolásának jövője

Az IFRS hírlevél: Pénzügyi instrumentumok jelen száma az IASB pénzügyi instrumentumokkal kapcsolatos (az IAS 39 felváltását célzó) projektre vonatkozó 2012. októberi megbeszéléseit és nem végleges döntéseit emeli ki.

Kiemelt témák

Besorolás és értékelés

- Az IASB nem javasolt további változtatásokat a szabályozott kamatlábak szerződéses cash flow-jellemzőinek megítélése terén.
- Az IASB, várakozásai szerint, 2012 negyedik negyedévében bocsát ki nyilvános tervezetet az IFRS 9 korlátozott módosításairól.

Értékvesztés

- Az IASB megvizsgálta az FASB-vel közösen kidolgozott modellre vonatkozó visszajelzéseket. Az IASB munkatársai útmutatást kértek a Testülettől a folytatást illetően.

Fedezeti elszámolás

Általános célú fedezeti ügyletek

- Az IASB tervezete az általános célú fedezeti ügyletek elszámolására vonatkozó, küszöbön álló IFRS-ről továbbra is elérhető áttekintésre.

Makrofedezeti ügyletek

- A származékos fedezeti instrumentumokat az eredménnyel szemben valós értéken értékelnek, beleértve a hitelezési kockázat és a változó lábak hatásait is.
- Úgy tűnik, a tényleges hitelnyújtási elkötelezettségek valószínűleg megfelelnek a nettó kockázati pozícióba való belefoglalás feltételeinek, de a csak várhatóan bekövetkező ügyletek („pipeline trades”) nem.

NINCS JAVASOLT KIVÉTEL A SZABÁLYOZOTT KAMATLÁBÚ HITELEKRE VONATKOZÓAN

Ami eddig történt...

2008 novemberére óta dolgozik az IASB azon, hogy a pénzügyi instrumentumokra vonatkozó standardját (*IAS 39 Pénzügyi instrumentumok: Megjelenítés és értékelés*) egy továbbfejlesztett és egyszerűbb standarddal váltsa fel. Az IASB három fázisra osztotta a projektjét:

1. fázis: Pénzügyi eszközök és pénzügyi kötelezettségek besorolása és értékelése
2. fázis: Értékvesztési módszertan
3. fázis: Fedezeti elszámolás.

2008 decemberében az FASB hasonló projektet tűzött napirendjére, nem követte azonban az IASB fázisokra bontó megközelítését.

Az IASB kiadta az IFRS 9 Pénzügyi instrumentumok (2009) és IFRS 9 (2010) standardokat, amelyek a pénzügyi eszközök és pénzügyi kötelezettségek besorolására és értékelésére vonatkozó követelményeket tartalmazzák. Ezek a standardok 2015. január 1-jétől hatályosak. Az IASB azt tervezi, hogy korlátozott módosításokat javasol az IFRS 9 besorolási és értékelési követelményeire vonatkozóan, amelyek célja alkalmazási kérdések kezelése, valamint az, hogy lehetőség nyíljon a Testületek számára a modelljeik közötti legfontosabb eltérések csökkentésére. 2012 szeptemberében az IASB bejelentette, hogy befejezte az újbóli megvitatást, és nyilvános tervezet kiadását tervezi 2012 utolsó negyedévében. Az IASB által az IFRS 9 javasolt korlátozott módosításaira vonatkozóan eddig hozott döntések összefoglalását az [IFRS Hírlevél: Pénzügyi instrumentumok – 5. szám](#) című kiadványunk A) melléklete tartalmazza.

A Testületek közösen dolgoztak a pénzügyi eszközök értékvesztésének a várható hitelezési veszteségeken alapuló modelljén, amely felváltaná az IAS 39 jelenlegi felmerült veszteség modelljét. A Testületek korábban nyilvánosságra hozták saját eltérő javasolataikat – 2009 novemberében (IASB), illetve 2010 májusában (FASB) –, és közös kiegészítő dokumentumot tettek közzé 2011 januárjában az értékvesztés megjelenítéséről a nyitott portfóliókban. A 2012. júliusi közös megbeszélésen azonban az FASB aggodalmát fejezte ki a közös projekt irányát illetően, és megkezdte saját értékvesztési modelljének kidolgozását. Ezen a területen nem jók a kilátások a közelítésre.

Az IASB két részre osztotta a fedezeti elszámolásokra vonatkozó fázist: az általános célú fedezeti ügyletekre és a makrofedezeti ügyletekre. 2012 szeptemberében kibocsátotta az általános célú fedezeti ügyletekre vonatkozó standard felülvizsgált tervezetét, és dolgozik azon, hogy 2013 első felében vitairatot bocsásson ki a makrofedezeti ügyletekről.

Mi történt októberben?

Októberben az IASB-t felkérték arra, hogy vizsgálja meg az IFRS 9 besorolási és értékelési követelményeinek központilag szabályozott kamatozású hitelekre történő alkalmazását. Az IASB munkatársai egy példát mutattak be, amelyben egy olyan forgatókönyvet ismertettek, amiben a lakossági és kereskedelmi hitelek adott kamatperiódusra érvényes kamatlábát a hitelek eredeti lejáratára és a központi bank által közzétett kamatok alapján állapítják meg, hasonlóan a Kínában alkalmazottakhoz. A példa rámutatott, hogy a hitelek nagy valószínűséggel nem felelnének meg annak a feltételnek, hogy azok cash flow-i csak tőkeösszeg- és kamatfizetések. Ennek eredményeképpen a hitelezők hitelköveteléseiket eredménnyel szemben valós értéken értékeltként sorolnák be. Az IASB úgy döntött, nem foglal bele semmilyen kivételt a besorolásra és értékelésre vonatkozó, hamarosan megjelenő nyilvános tervezetbe, azonban a munkatársak további információkat gyűjtenek majd a kérdésre vonatkozóan a nyilvános tervezettel kapcsolatos folyamat során. Ez lehet, hogy csalódást keltő hír a Kínában, illetve a más olyan joghatóságban működő bankok számára, ahol vonatkozó jogszabályok határozhatják meg a kamatot, de a nyilvános vita időszakában lehetőség lesz észrevételeket tenni.

Az értékvesztési projektben az IASB a munkatársak alkalmazókkal való kapcsolatfelvétele nyomán a háromkosaras értékvesztési modellre vonatkozóan kapott visszajelzéseket vizsgálta meg. Az IASB jelezte, hogy szeretne továbbra is ezzel a megközelítéssel továbbhaladni, és felkérte a munkatársakat, hogy javasoljanak pontosításokat a modellre vonatkozóan az alkalmazók felvetéseinek kezelése céljából. Azt is kérte a munkatársaktól, frissítsék fel, miért vetettek el korábbi alternatív javaslatokat. Ennek a novemberi megbeszélésen kell majd megtörténnie, ahol emellett az ütemterv szerint az FASB bemutatja annak az alternatív modellnek a részleteit, amelyen dolgozik – bár ez inkább kihangsúlyozza azt a tényt, hogy a két testület jelenleg úgy tűnik, eltérő utakon halad, és nem jelez azonnali kilátásokat a konvergenciára.

Az IASB a makrofedezeti ügyletekre vonatkozóan is folytatta a megbeszélést, de döntés nem született.

Tartalomjegyzék

Besorolás és értékelés	4
Értékvesztés	6
Fedezeti elszámolás	9
Projektmérőldkövek és a végrehajtás ütemezése	12
Bővebb információ	13
KPMG-kapcsolattartók	14

Az IASB nem javasolt további változtatásokat a szabályozott környezetben, például Kínában alkalmazott kamatlábak szerződéses cash flow-jellemzőinek megítélése terén

Mi történt októberben?

2012 szeptemberében az IASB bejelentette, hogy befejezte az IFRS 9 besorolási és értékelési útmutatása korlátozott módosításainak újbóli átgondolását, és engedélyt adott az IASB munkatársainak a nyilvános tervezet elkészítésének megkezdésére.

Októberben az IASB munkatársai a szabályozott kamatlábakra vonatkozó pótlólagos kérdést terjesztettek a Testület elé.

Szabályozott kamatlábak

Az IASB munkatársai kaptak olyan visszajelzéseket, hogy egy adott joghatóságban a pénzügyi eszközök árazását nagymértékben a központi bank szabályozza. Ebben a joghatóságban a központi bank által meghatározott kamatlábak („hivatalos kamatláb”) jelentik a helyi valutában megjelölt valamennyi lakossági és kereskedelmi hitel árazásának alapját. A munkatársak információi szerint a kormány az alábbi eredeti lejáratú pénzügyi instrumentumokra vonatkozóan egyéves hitelezési kamatot határoz meg:

- 6 hónap
- 6–12 hónap
- 1–3 év
- 3–5 év
- 5 évnél hosszabb.

A kormány kiköti, hogy a lakossági és kereskedelmi hitelek kamatait a fenti kamatstruktúra alapján kell meghatározni¹. A hitelmegállapodások szerződéses feltételei azt is kimondják, hogy a hivatalos kamatok újbóli megállapításakor a hitel eredeti lejáratára szerint határozzák meg újból a kamatot. A kamatok újbóli megállapításának időzítéséről a központi bank dönt.

Például egy 5 éves futamidejű hitelnek, amelynek hátralévő lejáratú ideje egy év, az 5 éves futamidejű hitelekre beállított új hivatalos kamat szerint alakul a kamatozása, míg egy 3 éves futamidejű hitelnek, amelynek hátralévő lejáratú ideje ugyancsak egy év, a 3 éves futamidejű hitelekre vonatkozó új kamat szerint.

Tapasztalataink alapján és véleményünk szerint a munkatársak a Kínában alkalmazott úgynevezett „állandó lejáratú” hitelekre utaltak.

Miben áll a probléma?

2012 februárjában az IASB megerősítette az IFRS 9 szerinti útmutatást, hogy egy adott pénzügyi eszköz csak akkor sorolható az eredménnyel szemben valós értéken értékelttől eltérő értékelési kategóriába, ha szerződéses cash flow-i kizárólag tőkeösszeg- és kamatfizetések. A „kamatt” a pénz időértékének és az adott időszak során kintlévőtőkeösszeggel kapcsolatos hitelezési kockázatnak az ellenértéke.

Nem véglegesen az IASB szintén úgy döntött, pontosítja, hogy ha egy adott pénzügyi eszköz csak tőkeösszegeből, valamint a pénz időértékének és a hitelezési kockázatnak az ellenértékéből áll, de az említett összetevők közötti gazdasági kapcsolat módosítva van (például egy kamatláb meg nem felelési jellemzővel), akkor az adott pénzügyi eszköz megfelelhet az eredménnyel szemben valós értéken értékelttől eltérő értékelési kategória feltételeinek. Csak abban az esetben felel meg azonban, ha a „módosult” cash flow-k jelentéktelennél nem nagyobb mértékben térnek el az értékelt szerződéses feltétel kivételével azonos „viszonyítási” pénzügyi eszköz cash flow-itól. A fentiekben vázolt szabályozott kamatláb forgatókönyvben az ugyanolyan hátralévő lejáratú és kamatperiódusú pénzügyi eszközök esetében eredeti lejáratú idejüktől függően eltérő lehet a beállított (alap-) kamatláb. A munkatársak szerint ez azt jelenti, hogy a pénzügyi eszköz

¹ A bankok hozzáigazítják a kamatot a hitelezési kockázathoz; a felszámítandó kamatnak van egy alsó határa, de felső határa nincs.

után fizetendő kamat nem kapcsolódik az instrumentum feltételéhez. Emellett, mivel a kamat újbóli beállítása mindig a pénzügyi eszköz eredeti lejáratí idejét tükrözi, a kamat futamideje nem kapcsolódik a kamatperiódushoz. A munkatársak azt is kijelentették, hogy problémás lenne az összehasonlítás egy viszonyítási instrumentummal, tekintettel arra, hogy:

- valójában nem létezik ilyen instrumentum, és
- a pénzügyi eszközökből származó cash flow-kat valószínűleg a viszonyítási instrumentumtól jelentéktelennél nagyobb mértékben eltérőnek tekintenek.

Más szóval, az IFRS 9 javasolt korlátozott módosításai keretében a szerződéses cash flow-jellemzők értékelésének javasolt pontosítása ellenére a munkatársak véleménye szerint a szóban forgó joghatóságban valamennyi lakossági és kereskedelmi hitelt az eredménnyel szemben valós értéken értékeltként kellene besorolni és értékelni.

A munkatársak a bemutatott példában, amelyet nem tárgyaltak az ülésen, megkérdezték az IASB-t, akar-e létrehozni egy szűk körű kivételt, amely megengedi a gazdálkodó egységeknek, hogy pénzügyi eszközöket az eredménnyel szemben valós értéken értékelttől eltérő kategóriába soroljanak be, ha az alapkamatot egy olyan kijelölt kamatstruktúra írja elő, és az azzal van összhangban:

- amelyet a kormány vagy a központi bank határoz meg, és
- amely az adott joghatóságban rendelkezésre álló, belföldi pénznemben bonyolított ügyletekre vonatkozó jogi ármeghatározási alapot képviseli.

Milyen döntést hozott az IASB?

Az IASB felhívta a figyelmet arra, hogy az IASB munkatársai a nyilvános tervezet kidolgozásának folyamatán keresztül tervezik több információ összegyűjtését a szabályozott kamatlábak témájáról. Bár nem született hivatalos IASB-döntés, bejelentették, hogy a nyilvános tervezetben:

- szerepel majd a javasolt pontosítás a tőkeösszeg, valamint a pénz időértékének és a hitelezési kockázatnak az ellenértéke közötti módosult kapcsolatra vonatkozóan, de
- nem indítványozzák majd a szerződéses cash flow-jellemzők értékelésének semmilyen további javasolt módosítását.

A következő lépések

Az IASB várakozásai szerint 2012 negyedik negyedévében bocsát ki nyilvános tervezetet az IFRS 9 korlátozott módosításairól.

Mi történt a júliusi ülés óta?

A 2012 júliusáig az IASB és az FASB közös értékvesztési modellen dolgoztak, a várható veszteségek megjelenítésére vonatkozó két értékelési céllal:

- 12 havi várható veszteségek, vagy
- teljes élettartam alatti várható veszteségek, ha annak valószínűsége, hogy nem szedik be teljes mértékben a szerződés szerinti tőkeösszeget és kamatot a jelentéktelennél nagyobb mértékben nőtt a kezdeti megjelenítés óta és legalább ésszerűen lehetséges.

Ez a modell a hitelminőség-romlásnak egy harmadik fázisát is tartalmazza (vagyis a felmerült veszteségeket), amely hatással van a bevételek bemutatásának módjára és ezért továbbra is „háromkosaras-modell” néven ismert.

Az USA-beli alkalmazóktól a háromkosaras-modellre kapott visszajelzésekre válaszul az FASB 2012 augusztusában alternatív megközelítés megvizsgálása mellett döntött – ez a „jelenleg várható hitelezési veszteség” modell. A jelenleg várható hitelezési veszteség modellben konkrét időszakokra nem korlátozott várható hitelezési veszteségek becslésének egyetlen értékelési célja szerepel, és így nincsenek benne a különböző kosarak közötti átkerülésre vonatkozó kritériumok.

Az elmúlt hónapokban az IASB munkatársai kapcsolatfelvételt hajtottak végre, és néhány érdekelttől – például elemzőktől, prudenciális szabályozóktól, könyvvizsgáló cégektől, kis és nagy bankoktól, valamint néhány nemzeti standardalkotótól – visszajelzést kértek a közösen kidolgozott háromkosaras értékvesztési modellről. Ennek elsődleges célja az volt, hogy visszajelzést kapjanak arra vonatkozóan, működőképes lenne-e a háromkosaras-modell, valamint hogy a háromkosaras-modell vagy a teljes élettartam alatti első napi veszteség modell nyújtana hasznosabb információkat.

Mi történt októberben?

A 2012. októberi ülésen az IASB munkatársai részletesen ismertették a Testület előtt a kapott visszajelzéseket. A bemutatott üzenetek az alábbiakat tartalmazták.

Az IASB megvizsgálta az FASB-vel közösen kidolgozott modellre vonatkozó visszajelzéseket. Az IASB munkatársai útmutatást kértek a Testülettől a folytatást illetően.

Mivel kapcsolatos a kapott üzenet	A visszajelzés összefoglalása
Általános megközelítés	<p>A legtöbb válaszadó, köztük elemzők, olyan értékvesztési modellt támogattak, amely különbséget tesz azok között az eszközök között, amelyek már leromlottak, és amelyek még nem. Sokan úgy érezték, hogy ez jobban érthetővé teszi a hitelezési változásokat, mint a teljes élettartam alatti első napi veszteség megközelítés, amely véleményük szerint nem tükrözi a hitelezés közgazdaságtanát. Néhányan azzal érveltek, hogy a teljes élettartam alatti első napi veszteség megközelítés inkább a prudenciális szabályozók céljaihoz lett igazítva, nem pedig az általános célú felhasználókéhoz, valamint hogy nem helyénvaló módon akadályozná a hitelezést.</p> <p>Néhányan a teljes élettartam alatti veszteség megközelítést részesítették előnyben, mert úgy érezték, az jobban tükrözi az üzletkötés módját, vagy mert az elkerüli az átsorolás körüli megítélés szükségességét.</p>

Mivel kapcsolatos a kapott üzenet	A visszajelzés összefoglalása
A 12 havi kosár és a teljes élettartam alatti várható veszteség kosár közötti átsorolás	<p>Felvetették, hogy az átkerülési kritériumok jelenleg nem egyértelműek.</p> <ul style="list-style-type: none"> • A „hitelminőség jelentéktelennél nagyobb mértékű romlása” fogalmának egyértelműen csak a jelentős romlást kellene takarnia. • Egyértelműen tisztázni kell a hitelminőségnek azt a szintjét, amelynél ésszerűen lehetségesnek ítélik azt, hogy nem fogják teljes egészében kifizetni a szerződéses cash flow-kat. Néhány bank megjegyezte, hogy mindig lehetséges, hogy egy adott hitelt esetleg nem teljesítenek.
12 havi várható veszteség cél	<p>Sokan támogatták ezt a mérést, de néhányan továbbra sem tudják pontosan, minek a mérése történik. Mások fogalmilag nem értettek egyet.</p>
Költség-haszon kiegyensúlyozás	<p>Felmerült, hogy a két értékelési cél megléte növelné a költségeket és az értékelés bonyolultságát. A testületnek biztosítania kellene azt, hogy az abból származó információ haszna, hogy különbséget tesznek azok között az eszközök között, amelyek már leromlottak, és amelyek még nem, meghaladja az információ megszerzésének költségeit. Ha a 12 haviból a teljes élettartam alatti várható veszteségbe történő átkerülés hitelromlási küszöbét túl alacsonyan határozzák meg, akkor csökken a megkülönböztetés haszna.</p>
Lakossági hitelek	<p>Gyakorlati felvetésekkel éltek arra vonatkozóan, hogyan lennének alkalmazhatók a kritériumok a lakossági hitelekre. A válaszadók azt kérdezték, hogy a késedelmes teljesítésen alapuló megközelítés használható lenne-e annak felmérésére, hogy eszközöknek át kell-e kerülniük a teljes élettartam alatti veszteségbe, figyelembe véve, hogy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • a nem teljesítésre vonatkozó adatok vagy hasonló adatok lehet, hogy nem állnak rendelkezésre, és • a lakossági hiteleket tipikusan késedelmes teljesítés alapon kezelik.
Megvitatott korábbi modellek	<p>Néhány válaszadó megkérdőjelezte a háromkosaras-modell fogalmi megalapozottságát – konkrétan a 12 havi várható veszteség értékelést. Az FASB-vel való konvergencia hiányában azt javasolták, hogy az IASB térjen vissza az alábbiak valamelyikéhez:</p> <ul style="list-style-type: none"> • az ED/2009/12 <i>Pénzügyi instrumentumok: Értékvesztés nyilvános tervezethez</i> (amelyet 2010 októberében adtak ki)², de a „jó könyvre” vonatkozó padló vagy minimális értékvesztés nélkül, vagy • az IASB eredeti (2009 novemberében kiadott) ED/2009/12 <i>Pénzügyi instrumentumok: Amortizált bekerülési érték és értékvesztés nyilvános tervezetében lévő várható cash flow-modellhez</i>.³ <p>Ha ez nem lenne lehetséges, néhányan előnyben részesítenék a jelenlegi felmerült veszteség modell megtartását vagy a közzétételek továbbfejlesztését.</p>

2 Bővebb információ a KPMG következő kiadványában (csak angol nyelven érhető el): [New on the Horizon: Impairment of financial assets measured in an open portfolio \(February 2011\)](#).

3 Bővebb információ a KPMG következő kiadványában (csak angol nyelven érhető el): [New on the Horizon: ED/2009/12 Financial Instruments: Amortised Cost and Impairment \(November 2009\)](#).

Milyen döntést hozott az IASB?

Az IASB megjegyezte, hogy a válaszadók többsége, beleértve a felhasználókat is, olyan modellt támogat, amely különbséget tesz az olyan eszközök között, amelyeknek hitelminősége már leromlott, és amelyeknek még nem. A Testület felkérte a munkatársakat, hogy tárják fel, milyen módon lehet foglalkozni az alkalmazók alábbiakra vonatkozó felvetéseivel:

- további pontosításra vonatkozó kérelmek, valamint a kritériumok lakossági hitelekre történő alkalmazásának mikéntje, és
- a nyert információ haszna meghaladja-e annak költségét, hogy meghatározzák, mely eszközök romlottak le – és különösen, hogy ha az eszközök túl könnyen kerülnek át a teljes élettartam alatti veszteség értékelésbe (például kisebb hitelminőség-romlás alapján), akkor esetleg nem indokoltak a modell költségei.

Azt kérték, hogy a munkatársak egy jövőbeli megbeszélésen javasoljanak pontosításokat a kritériumokra vonatkozóan.

A megbeszélés során a Testület néhány tagja fontosnak tartotta annak figyelembevételét, hogy:

- a teljes élettartam alatt várható veszteségeket előidéző leromlás mértéke eltérő lehet a jó és a kevésbé jó adósokkal szembeni hitelek esetében, és
- a lakossági és kereskedelmi hiteleket eltérően kezelik, és azokra vonatkozóan eltérő adatok állnak rendelkezésre.

Az IASB jelezte, hogy szeretné továbbra is a háromkosaras értékvesztési modellt követni. Arra is felkérte azonban a Testület a munkatársakat, hogy készítsenek az ED/2009/12 nyilvános tervezet kiegészítéséhez kapott visszajelzéseket összefoglaló iratot emlékeztetőként, hogy miért vetette el az IASB azt a megközelítést a háromkosaras megközelítéssel szemben.

A következő lépések

Az IASB következő, novemberi ülésén a teljes élettartam alatti várható veszteségek megjelenítésére vonatkozó kritériumok lehetséges pontosításait vitatja majd meg. Az FASB tervei szerint oktatási ülészak keretében ismerteti jelenlegi várható hitelezési veszteség modelljét az IASB következő ülésén.

Az IASB tervezete az általános célú fedezeti ügyletek elszámolására vonatkozó, küszöbön álló IFRS-ről továbbra is elérhető áttekintésre.

A származékos fedezeti instrumentumokat az eredménnyel szemben valós értéken értékelnek, beleértve a hitelezési kockázat és a változó lábak hatásait is.

Általános célú fedezeti elszámolások

Az IASB általános fedezeti elszámolásra vonatkozó, küszöbön álló IFRS-ének felülvizsgált tervezete 2012 decemberének elejéig rendelkezésre áll az IASB weboldalán, ezután az IASB szeretné véglegesíteni a tervezetet. Az IASB nem észrevételezteti a tervezetet, de az érdekelt felek tehetnek észrevételeket az IASB-nek ez alatt az időszak alatt.

A következő kiadványunk tartalmaz bővebb információt a felülvizsgált tervezetben szereplő javaslatokról (csak angol nyelven érhető el): [New on the Horizon: Hedge Accounting \(2012. szeptember\)](#).

Makrofedezeti ügyletek

Mi történt októberben?

Októberben az IASB folytatta arra vonatkozó oktatási megbeszéléseinek sorozatát, hogyan kezelik a bankok a kamatláb-kockázatot, és hogyan lehetne beépíteni azokat a koncepciókat a kamatláb-kockázatra vonatkozó nem végleges makrofedezeti modelljébe. A következő két témát vitatták meg októberben:

- hogyan kezelnék a fedezeti származékos termékek valós értékének a változó lábakból és a hitelezési kockázatból eredő változásait az új makrofedezeti modellben, és
- a pénzügyi helyzet-kimutatásban még meg nem jelenített tételek belefoglalhatók-e a kamatláb-kockázat szempontjából fedezett tételek portfóliójába.

Az IASB-t nem kérték döntéshozatalra ezen a megbeszélésen.

A valós érték hitelezési kockázatból és a változó lábakból eredő változásai

Az IAS 39 szerint a fedezeti kapcsolat lehet, hogy nem 100 százalékos hatékonyságú akkor, ha a származékos fedezeti instrumentum értékének változása nem ellentételezi pontosan a fedezett tétel értékének a fedezett kockázat miatti változását. Hatékonytalanságot eredményezhet például, ha:

- a származékos fedezeti instrumentum változó kamatozású, amely változó kamat két átárazódási időpont között fix, és így a valós érték olyan változását idézi elő, amely nincs jelen a fedezett tételnek a fedezett kockázat miatt bekövetkező valósérték változásaiban, vagy
- a saját és a másik fél hitelezési kockázatának változásai eltérő hatással vannak a származékos fedezeti instrumentum és a fedezett tétel értékelésére.

Októberben az IASB megvitatta ezeket a helyzeteket, valamint azt, hogy a makrofedezeti ügyletekre vonatkozó nem végleges átértékelési modelljét úgy alakítsák-e ki, hogy elkerülje az eredmény változékonyságát ezekben a helyzetekben.

Az IASB makrofedezeti ügyletekre vonatkozó nem végleges átértékelési modellje szerint kamatláb-kockázatra vonatkozó átértékelési helyesbítést számolnának az olyan tételek esetében, amelyeknek kamatláb-kockázatát nyitott portfólió alapon kezelik. Ha a származékos fedezeti instrumentumot valós értéken értékelik, meg nem felelés lehet a származékos termék valós értékének változása és az átértékelési helyesbítés között. Emellett, ha mind a származékos termék valós értékének változását, mind a fedezett nyitott portfólió utáni átértékelési helyesbítést az eredményben jelenítik meg, akkor az ilyen meg nem felelések az eredmény változékonyságát eredményezhetik.

Egyik lehetséges mód az eredmény ilyen változékonyságának kiküszöbölésére annak előírása lenne, hogy a hitelezési kockázat és/vagy a változó lábak hatásait ne vegyék bele a származékos fedezeti instrumentumok értékelésébe. Vagyis származékos fedezeti instrumentumokat nem értékelnék az eredménnyel szemben valós értéken.

Az októberi megbeszélésen azonban sem a munkatársak, sem az IASB nem támogatta azt, hogy a származékos fedezeti instrumentumokat bármilyen más módon értékeljék, mint eredménnyel szemben valós értéken. Ehelyett, a nem végleges átértékelési modell szerint, a származékos

Úgy tűnik, a tényleges hitelnyújtási elkötelezettségek valószínűleg megfelelnek a nettó kockázati pozícióba való belefoglalás feltételeinek, de a csak várhatóan bekövetkező ügyletek („pipeline trades”) nem.

fedezeti instrumentumokat továbbra is eredménnyel szemben valós értéken értékelnék az IAS 39 és az IFRS 9 által előírtak szerint. A származékos termékek valós értékének meghatározására nézve az IFRS 13 A valós érték meghatározása standard lenne az irányadó, amely magában foglalja a valós értéknek a származékos termékek változó lábaiban és hitelezési kockázataiban bekövetkező változásokból eredő ingadozásait.

Meg nem jelenített tételek, mint a hitelnyújtási elkötelezettségek és a csak várhatóan bekövetkező ügyletek („pipeline trades”)

Egyes bankok a kamatláb-kockázat kezelésekor figyelembe vesznek olyan tételeket, amelyek még nem szerepelnek a pénzügyi helyzet-kimutatásban. Egy bank figyelembe vehet például:

- meg nem jelenített hitelnyújtási elkötelezettségeket, és
- előre jelzett mennyiségeket csak várhatóan bekövetkező ügyletekről meghirdetett kamattal (vagyis „pipeline trades”), amikor modellezi a fedezendő nyitott kamatláb-pozíciót.

Az IASB megvitatta, hogyan lehetne integrálni a makrofedezeti ügyletekre vonatkozó elszámolási modellbe a meg nem jelenített tételek kamatláb-kockázat -kezelése során történő figyelembevételének banki gyakorlatát.

A kapcsolódó napirendi iratban a munkatársak azt javasolták, hogy ha léteznek a meg nem jelenített tételek – vagyis van szerződés – azok belefoglalhatók a fedezett kockázati pozícióba a makrofedezeti ügyletekre vonatkozó átértékelési modell szerint. Ez lehetővé tenné a hitelnyújtási elkötelezettségek integrálását az átértékelési modellbe, de kizárná a csak várhatóan bekövetkező ügyleteket („pipeline trades”). A munkatársak indoklása szerint a csak várhatóan bekövetkező ügyletek („pipeline trades”) belefoglalása a fedezett kockázati pozícióba nem lenne konzisztens a meglévő *Pénzügyi beszámolási fogalmi keretelvekkel* („a Keretelvek”), mert:

- előre jelzett ügyletekből származó nyereségek és veszteségek megjelenítését eredményezhetné (mert nem lenne megvalósítható a gyakorlatban a cash flow fedezeti ügyletekre vonatkozó „alacsonyabbik” teszthez hasonló plafon alkalmazása)
- jövőbeli ügyletekből származó valósérték-kockázat elszámolása hallgatólagosan a gazdasági kényszer hatásának számviteli szempontjából történő figyelembevételét jelenti, és
- a saját előállítású goodwillhez hasonlóan tekinthető tételek megjelenítéséhez vezet.

Az ezt követő megbeszélés során az IASB néhány tagja egyetértett a munkatársakkal abban, hogy a makrofedezeti ügyletekre vonatkozó átértékelési modell ne foglalja magában a csak várhatóan bekövetkező ügyleteket („pipeline trades”) a fedezett nettókockázati portfólió részeként. Konkrétan azt vetették fel, hogy egy várható ügylet, amely még nem létezik, nem minősülhet eszköznek. A Testület más tagjai azonban úgy vélték, hogy a bankok valóságosnak tekintik a csak várhatóan bekövetkező ügyletekkel („pipeline trades”) kapcsolatos kockázatokat és megjegyezték, hogy az IASB újból kezdi a Keretelvek módosítására és kiegészítésére vonatkozó projektjét. Az eszközök és kötelezettségek Keretelvekben szereplő meghatározásainak módosítására vonatkozó döntések kölcsönhatásban lehetnének a makrofedezeti ügyletekre vonatkozó átértékelési modell kidolgozásával. A Testület ezen tagjai nyitottabbnak tűntek a csak várhatóan bekövetkező ügyletek („pipeline trades”) nettókockázati pozícióba történő belefoglalásának lehetősége irányában, és azt javasolták, hogy vizsgálják tovább a kérdést a makrofedezeti ügyletekkel kapcsolatos küszöbönálló vitáikatban.

A következő lépések

A munkatársak folytatják a makrofedezeti ügyletekkel kapcsolatos vitáikat kidolgozását, és szükség szerint további oktatási ülésszakokat tartanak. A munkatársak két út mentén tervezik a továbbhaladást:

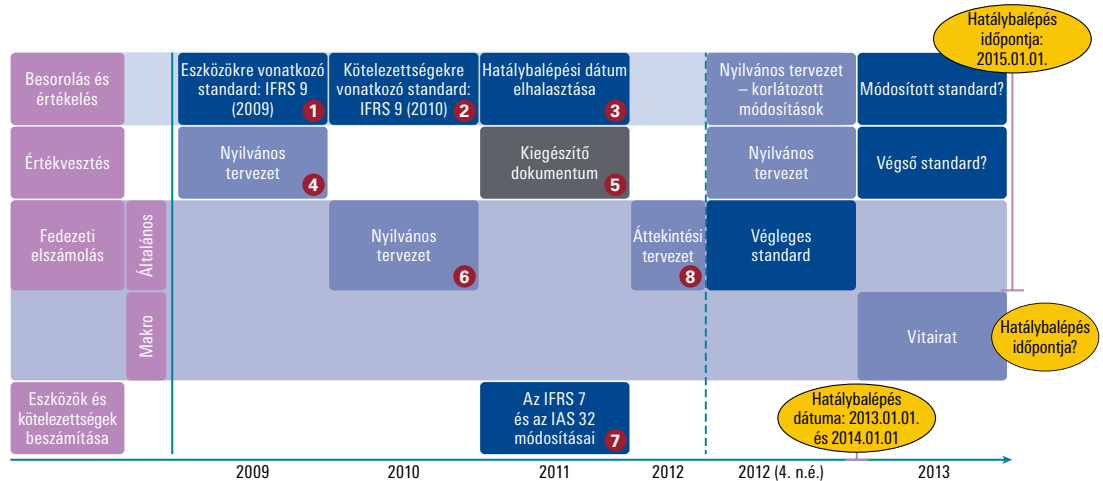
- kiterjedt kapcsolatfelvétel a válaszadókkal a kamatláb-kockázatra vonatkozó nem végleges makrofedezeti modellre vonatkozóan, és

- oktatási ülészekok tartása az IASB-vel egyéb kockázatok fedezeti ügyleteire vonatkozó nem végleges modell más ágazatok általi potenciális alkalmazásáról (például árupiaci árfolyamkockázat és deviza-árfolyamkockázat).

Az IASB 2013 első felében tervezi kiadni a makrofedezeti ügyletekkel kapcsolatos vitairatot.

PROJEKTMÉR FÖLDKÖVEK ÉS A VÉGREHAJTÁS ÜTEMEZÉSE

A jelenlegi munkaterv jelentős előrehaladást jelez előre 2012-ben, amely szükséges lesz az IFRS 9 2015. január 1-jei hatálybalépési dátumának tartásához.

Forrás: IASB munkaterv – 2012. október 1-jei tervezett célok

Kiadványsorozatunk megvizsgálja a munkaterv különböző aspektusait és ahol releváns, összehasonlítást közöl az IAS 39-cel.

A KPMG kiadványai (jelenleg csak angol nyelven érhető el)	
1	Első benyomások: IFRS 9 Pénzügyi instrumentumok (2009. december) <ul style="list-style-type: none"> A KPMG IFRS 9-re vonatkozó legfrissebb és átfogó véleményei a következő kiadványban olvashatók <i>Insights into IFRS: 7A fejezet – Pénzügyi instrumentumok: IFRS 9</i>.
2	Első benyomások: Az IFRS 9 Pénzügyi instrumentumok kiegészítései (2010. december) <ul style="list-style-type: none"> A KPMG IFRS 9-re vonatkozó legfrissebb és átfogó véleményei a következő kiadványban olvashatók <i>Insights into IFRS: 7A fejezet – Pénzügyi instrumentumok: IFRS 9</i>.
3	In the Headlines: Az IFRS 9 módosítása – Az IFRS 9 kötelező hatálybalépésének időpontját elhalasztották 2015. január 1-jére (2011. december)
4	New on the Horizon: ED/2009/12 Pénzügyi instrumentumok: Amortizált bekerülési érték és értékvesztés (2009. november)
5	New on the Horizon: Nyitott portfólióban értékelt pénzügyi eszközök értékvesztése (2011. február)
6	New on the Horizon: Fedezeti elszámolás (2011. január)
7	Első benyomások: Pénzügyi eszközök és pénzügyi kötelezettségek egymással szembeni beszámítása (2012. február)
8	New on the Horizon: Fedezeti elszámolás (2012. szeptember)

További információk található a projektről [weboldalunkon](#).

Az [IASB weboldalán](#) és az [FASB weboldalán](#) a Testületek üléseinek összefoglalása, ülési anyagok, projekt-összefoglalások és státusfrissítések található.

A pénzügyi instrumentumokkal kapcsolatos (az IAS 39 felváltását célzó) projektre vonatkozóan bővebb információkért kérjük, forduljon szokásos KPMG kapcsolattartójához vagy látogasson el az [IFRS – financial instruments](#) weboldalra, mely aktuális témákkal foglalkozik, és üzletágak szerint nyújt részletes információkat az IFRS-ről.

Felkeresheti a [Financial Instruments](#) oldalt is az IASB weboldalán.

A KPMG *Global IFRS Institute* oldalán a kpmg.com/ifrs elérési útvonalon megtalálja a KPMG-nek az IASB főbb projektjeivel és más tevékenységeivel foglalkozó legfrissebb kiadványait, köztük az alábbiakat:

[IFRS Hírlevél: Bevételek](#), amely nyomon követi a projekt alakulását.

Ellátogathat az [IFRS – revenue](#) aktuális témákkal foglalkozó oldalra is.

[IFRS Hírlevél: Biztosítás](#), amely nyomon követi a projekt alakulását.

Ellátogathat az [IFRS – insurance](#) aktuális témákkal foglalkozó oldalra is.

[IFRS Hírlevél: Lízingek](#), amely nyomon követi a projekt alakulását.

Ellátogathat az [IFRS – leases](#) aktuális témákkal foglalkozó oldalra is.

[IFRS Hírlevél: Kiegészítő tételek](#), amely az IFRS szűk hatókörű módosításait állítja középpontba.

KPMG KAPCSOLATTARTÓK:

Magyarország

Rakó Ágnes
**Számviteli tanácsadási
szolgáltatások**
igazgató
T: +36 1 887 7438
E: agnes.rako@kpmg.hu

Katzer Zsolt
**Számviteli tanácsadási
szolgáltatások**
menedzser
T: +36 1 887 7167
E: zsolt.katzer@kpmg.hu

Amerika

Michael Hall
T: +1 212 872 5665
E: mhall@kpmg.com

Tracy Benard
T: +1 212 872 6073
E: tbenard@kpmg.com

Ázsiai-csendes-óceáni térség

Reinhard Klemmer
T: +65 6213 2333
E: rklemmer2@kpmg.com.sg

Yoshihiro Kurokawa
T: +81 3 3548 5555 x.6595
E: yoshihiro.kurokawa@jp.kpmg.com

Európa, Közel-Kelet és Afrika

Colin Martin
T: +44 20 7311 5184
E: colin.martin@kpmg.co.uk

Venkataramanan Vishwanath
T: +91 22 3090 1944
E: vv@kpmg.com

Köszönetnyilvánítás

Köszönetet mondunk munkájukért a jelen kiadvány fő szerzőinek: Nicolle Pietschnek, Robert Sledge-nek és Sze Yen Tannak.

Az itt megjelölt információk tájékoztató jellegűek, és nem vonatkoznak valamely meghatározott természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiség nélküli szervezet körülményeire. Társaságunk ugyan törekszik pontos és időszerű információkat közölni, ennek ellenére nem vállal felelősséget a közölt információk jelenlegi vagy jövőbeli hatályosságáért. Társaságunk nem vállal felelősséget az olyan tevékenységből eredő károkért, amelyek az itt közölt információk felhasználásából erednek, és nélkülözik társaságunknak az adott esetre vonatkozó teljes körű vizsgálatát és az azon alapuló megfelelő szaktanácsadást.

A KPMG név, a KPMG logó és a „cutting through complexity” a KPMG International lajstromozott védjegye.

© 2012 KPMG Tanácsadó Kft, a magyar jog alapján bejegyzett korlátolt felelősségű társaság, és egyben a független tagtársaságokból álló KPMG-hálózat magyar tagja, amely hálózat a KPMG International Cooperative-hez (“KPMG International”), a Svájci Államszövetség joga alapján bejegyzett jogi személyhez kapcsolódik. Minden jog fenntartva.